

4. Луць Л.А. Загальна теорія держави та права: навч.-метод. посіб. / Л.А. Луць – К., 2008. – 412 с.

5. Конституційне право України: Підруч. / За ред. В.Ф. Погорілка, О.Ф. Фрицького. – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 592 с.

Томенко Я.О.

(наук. кер. – доц. Жалій Т.В.)

*студент V курсу історичного факультету
Полтавського національного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка*

ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДИКИ ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ ПРАВОЗНАВСТВА У 10 КЛАСІ

Сьогодні актуальним є перехід від пасивних форм навчання до активних, творчих. Тому особлива увага звертається на реалізацію особистісно-орієнтованого підходу до організації навчального процесу, де учень виконує роль суб'єкта пізнавальної діяльності. В даному контексті зростає зацікавленість до застосування інтерактивних технологій. Впровадження даних технологій у практику роботи загальноосвітніх навчальних закладів освіти постійно потребує теоретичних досліджень, коригування й певних уточнень. Перехід на нову структуру та оновлення змісту навчання вимагають реалізації певних методичних підходів до викладання суспільствознавчих дисциплін. У сучасних умовах гуманізації, демократизації та диференціації навчального процесу велика увага приділяється застосуванню інтерактивних технологій на уроках правознавства. Традиційні прийоми викладання права, не дозволяють досягти основної мети – підвищення мотивації учнів та підвищенню якості освіти. Т.І. Шамова зазначає: «Знання, отримані в готовому вигляді, як правило, викликають труднощі учнів у їх застосуванні до пояснення спостережуваних явищ і вирішення конкретних завдань. Оволодіння системою провідних знань і способів діяльності можливо лише за умови підвищення рівня активності школярів у пізнавальній діяльності. Крім того, активність у пізнанні відіграє важливу роль для формування активної життєвої позиції особистості і виступає в якості одного з важливих завдань виховання учнів.

Тому останнім часом зростає зацікавленість науковців і вчителів-практиків інтерактивними технологіями, зокрема їх можливостями для розвитку творчого потенціалу, активізації мислення на уроках правознавства.

На уроках правознавства доцільно застосовувати роботу в парах, яку можна використовувати для досягнення будь-якої мети: засвоєння, закрі-

плення, перевірки знань тощо. За умов парної роботи всі діти в класі отримують рідкісну за традиційним навчанням можливість говорити, висловлюватись. Робота в групах дає учням час подумати, обмінятися ідеями з партнером і лише потім озвучувати думки перед класом. Використання такого виду співпраці сприяє тому, що учні не можуть ухилитися від виконання завдання. Під час роботи в парах можна швидко виконати справи, які за інших умов потребують великої затрати часу. Серед них можна назвати такі: обговорити короткий текст, завдання, письмовий документ; розробити разом питання до вчителя або до інших учнів; дати відповіді на запитання вчителя; проаналізувати разом проблему.

Під час закріплення матеріалу можна використовувати роботу в малих групах. Залежно від змісту та мети навчання можливі різні варіанти організації роботи груп.

Організувати роботу можна і за методикою змінних груп, кожна з яких вивчає окремі аспекти теми (кожен учень працює з одним питанням). Для вивчення його учні з різних груп, що розглядають однакове питання, поєднуються в тимчасові (змінні) групи, а потім повертаються до своїх груп і розкривають сутність питання, над яким вони працювали [20, с. 12–13]. Як різновид загальногрупового обговорення може застосовуватися технологія «Мікрофон», яка дає можливість кожному сказати щось швидко, по черзі, відповідаючи на запитання або висловлюючи свою думку чи позицію. Технологія «Мозковий штурм» широко використовується для вироблення кількох вирішень конкретної проблеми. Мета «мозкової атаки» в тому, щоб зібрати якомога більше ідей щодо проблеми від усіх учнів протягом обмеженого періоду часу.

Оскільки одним із важливих завдань, що його має вирішити курс правознавства є навчити учнів діяти у різноманітних життєвих ситуаціях, захищати свої права відповідно до правових норм, то в системі імітаційних активних методів навчання найефективнішими є ігри різної тематики, адже вони проводяться в наближених до практики умовах і обстановці. Ігровий характер навчально-пізнавальної діяльності дає змогу на уроках простіше пізнати специфіку і особливості правової діяльності органів державної влади, підприємств, установ, організацій, галузі права. Поширеною технологією імітаційної (симуляційної) гри є спрощені судові слухання. Дана технологія дає можливість розіграти судовий процес з конкретної справи з мінімальною кількістю учасників. Це процес за участю трьох осіб: судді, що буде слухати обидві сторони і приймати остаточне рішення, обвинуваченого й обвинувача або їхній представників. Технологія спрощеного суду дає можливість учням отримати спрощене уявлення про процедуру прийняття судового рішення, взяти участь у справі, пов'язаній з аналізом, критичним мисленням, прийняттям рішень.

Здебільшого на уроках використовуються лише певні елементи імітаційного характеру, зокрема на уроках з трудового, цивільного права тощо.

Імітаційні ігри вимагають менше навчального часу (деякі з них можна провести за 10–15 хвилин), дозволяють проводити їх без попередньої позаурочної підготовки учнів і тому можуть бути використані на різних етапах навчального процесу – в окремих випадках навіть у процесі вивчення нового матеріалу.

Проведення рольових ігор вимагає більш ретельної підготовки. Тему гри слід визначити не пізніше як за 1–2 тижні, а для більш складних – навіть за 3–4 тижні до її проведення. У найпростіших іграх (більшість ігор з трудового законодавства, деякі ділові ігри з кримінально-процесуального права) розподіл ролей доцільніше проводити безпосередньо перед початком гри (це сприятиме тому, щоб всі учні готувалися до виконання кожної з ролей). В інших, більш складних іграх, ролі слід розподілити заздалегідь, підготувати пам'ятки для учасників гри, щоб учасники встигли не лише ретельно вивчити свої «службові обов'язки» у грі, а й підготувати необхідні документи, матеріали, а іноді й обладнати приміщення.

Навчальне портфоліо сьогодні в загальному розумінні є одночасно формою, процесом організації та технологією роботи з продуктами навчально-пізнавальної діяльності учнів, які призначені для демонстрації, аналізу та оцінки, розвитку рефлексії, усвідомлення та оцінки школярами результатів своєї діяльності та власної суб'єктивної позиції.

Отже, інтерактивні технології необхідно використовувати на уроках правознавства, оскільки вони сприяють набагато кращому засвоєнню навчального матеріалу учнями. Існує широкий вибір даних технологій, застосування яких залежить від креативності вчителя, його обізнаності.

Література:

1. Галкін С. Організація ігрової діяльності на уроці // Завуч. – 2014. – № 30. – С. 9–12.
2. Крамаренко С. Г. Інтерактивні техніки навчання як засіб розвитку творчого потенціалу учнів // Відкритий урок. – 2002. № 5-6. – С. 7-10.
3. Пальотова Т. А. Сучасні методи навчання: досвід впровадження // Завуч. – 2005. – № 14. – С. 21–26.
4. Поліщук Л. Рольова гра на уроках історії та права // Історія України. – 2003. – № 2. – С. 12–13.
5. Труфанова О. Організація групової роботи на уроках правознавства // Історія України. – 2003. – № 5. – С. 22–23.
6. Танцюра А. І. Інтерактивні технології на уроках правознавства / А. І. Танцюра – Х.: Основа, 2005. – 94 с.
7. Освітні технології. Навч.- метод. посібник / За заг. ред. О. М. Пехоти. – К.: А. С. Н. – 2001. – 256 с.